

Ej, ráérünk
arra még!
Vagy mégsem?
(2–3. oldal)

Ugrálj, hasalj, fussál, pattanj,
fekvőtámasz kell vagy hatvan...
Hurrá, itt a tornaóra!
(6–7. oldal)

Rákóczi szíve eltűnt
a francia kolostorból.
(14–15. oldal)

Maszat Művész
a 3D-s rajz titkát
árulja el.
(18. oldal)

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LXIII. ÉVFOLYAM • 705. SZÁM

11.

2019. NOVEMBER

PETŐFI SÁNDOR

Pató Pál úr

Mint elátkozott királyfi
Túl az Óperencián,
Él magában falujában
Pató Pál úr mogorván.
Be más lenne itt az élet.
Ha egy ifjú feleség...
Közbevagott Pató Pál úr:
„Ej, ráérünk arra még!”

Roskadófélben van a ház,
Hámlik le a vakolat,
S a szél egy darab földel
Már tudj' isten hol szalad;
Javítsuk ki, mert maholnap
Pallásról néz be az ég...
Közbevagott Pató Pál úr:
„Ej, ráérünk arra még!”

Pusztá a kert, e helyett a
Szántóföld szépen virít,
Termi bőven a pipacsnak
Mindenféle nemeit.
Mit henyél az a sok béres?
Mit henyélnek az ekék?
Közbevagott Pató Pál úr:
„Ej, ráérünk arra még!”

Hát a mente, hát a nadrág,
Úgy megritkult, olyan ó,
Hogy szunyoghálónak is már
Csak szükségből volna jó;
Híni kell csak a szabót, a
Posztó meg van véve rég...
Közbevagott Pató Pál úr:
„Ej, ráérünk arra még!”

Életét így tengi által;
Bár apái nékie
Mindent oly bőven hagyának,
Soha sincsen semmije.
De ez nem az ő hibája;
Ő magyarnak születék,
S hazájában ősi jelszó:
„Ej, ráérünk arra még!”

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Novemberi este

Üres rég a gólyafészek,
ne keresd már a fecskéket,
csak a kémény büszke füstje
száll az égbe, színezüstje
elillan a messzeségbe.
Odabent a kályha mellett,
keresheted a jókedvet,
beköltözött már a házba
mind, akit a hideg rázna.
S melegedik, kacarászik,
idebent senki sem fázik,
kedvünket nem szegi semmi,
könnyű így boldognak lenni.

CSEH KATALIN

Halogatás

Holnap vagy holnapután,
vagy talán még azután.
Nem is tudom, mikor s hogyan,
most még ténfergek unottan.

Most még ténfergek unottan.
Nem is tudom, mikor s hogyan,
holnap vagy holnapután,
vagy talán még azután –

rendet rakok, takarítok,
de addig csak halogatok.
Ráérek még, nem sietek,
titeket sem én sürgetlek.

Csak az idő – az a fránya,
olyan fürge, gyors a lábal!

LÁSZLÓ NOÉMI

Szárny

Kormos égen kerek hold vakít.
Szívesen lökdösnék valakit,
de inkább csak magam lökdösöm.
Ücsörgök a járdán, kis kő nagy kövön.

Ücsörgök a járdán, alig mozdulok.
A nagy nyugalomtól mindjárt robbanok.
Annyi mindent kéne összehozni még.
Egy kis lökdösődés sajnos nem elég.

Más kellene hozzá, szárny, ami emel,
összeütközni sem enged senkivel,
csak suhanni szépen, át a sok muszájon.
Szóljatok a szárnynak: alacsonyan szálljon!

SZILÁGYI TOSA KATALIN rajza

KISS LEHEL

Ráérős

Ráérős és hanyag vagyok én,
nekem már biztosan végem. Falat
kifli nem megy le torkomon.
Lehet még abrakolni a hegy alatt?

Játszottam és rajzfilmet néztem én,
házim nincs kész, s ez rossz jellemre vall.
Nyugodnom kéne, vagy letörnöm?
Hagynák békén, ki még fiatal!

Fejemben a jobbnál jobb ötletek
egész nap zúgtak, keringtek vadul.
Csak hát a leckém, házim elmaradt,
időm fölött nem én vagyok az úr.

De hiába sírok-rívok, most egy árva
mukkot sem jegyzek már meg, az a baj.
Táskámba pakolok: keksz, könyvek, tornaszer...
Holnap jobb leszek..., azazhogy tavaly.

Gondolatrajzás

A szél sorra gombolta le a fákról a leveleket. A levegőben színörvényt kavart a szálldosó levélforgatag. Teofil, a törpe zúzmarás tekintettel, szédelegve járkált föl-alá. Úgy zúgott a feje, akár egy megbolygatott darázsfészek. Zaklatott gondolatai körbe-körbe cikáztak, egymás hegyén-hátán tolongtak. Teofil nem tudott mit kezdeni velük; nyugtalanul rótt a köröket. Egyszer csak eszébe jutott valami, és kutakodni kezdett a konyhaszekrény fiókjaiban.

– Mit kajtatsz, Teofil? – kérdezte a felesége, Terka.

Teofil nem válaszolt, morcosan kotorászott tovább a lomok között. Terka nem hagyta annyiban:

– Tán csak nem süketültél meg? – kiáltotta el magát.

A törpe értetlenül nézett feleségére.

– Miért kiabálsz? – csodálkozott.

– Azért, mert egy idő óta teljesen magadba gabalyodtál; hiába szólok hozzád, mintha a falaknak beszélnék. Mit keresel? – firtatta ismét Terka.

– A légycsapót – felelte Teofil.

– Ott lóg a szegen a sarokban. Mit akarsz vele? Nincs egyetlen legyünk sem, amióta Csiri itt fészkel a konyhában.

– Rajzanak a gondolataim – mondta Teofil komoran, majd leakasztotta a légycsapót, és sűrűn suhogtatott vele maga körül, ám nem ment vele semmire: minél jobban mérgelődött, csapkodott, annál vadabb lett fejében a száguldozás.

Terka rosszallóan figyelte a jelenetet.

– Ajaj, nem lesz ennek jó vége – mondta. – Gyere, kiránduljunk egyet. Tuli is örülne neki. Meglásd, megnyugszol majd a sétától.

– Menjünk a vízeséshez! – ugrott elő Tuli nagyanyja hangjára a hálósobából.

Teofil kellenetlenül adta be a derekát. Elővette tarisznyáját, és felcsomagolt egynapi elemózsiát.

– Nagytata, ugye a kakukk szólt az imént? – kérdezte Tuli, alighogy elindultak.

Ám Teofil, mintha nem is az erdőt járta volna, nem hallott semmiféle madárhangot; gondolatai zsvijába merült. Az egyik éppen szemrehányásokkal árasztotta el:

– Ha a tél folyamán lecsíráztad volna a csicsókát, nem száradt volna el a kamrában. Tavasszal elvethetted volna, s most lenne mit begyűjteni. Emlékszel, apádnak mekkora csicsókása volt? Csodájára járt a környék...

Az előbbi be sem fejezte, máris közbevágott a második:

– Ideje lenne újratapasztani a konyha földjét, mert nemsokára beáll a hideg.

A harmadik sem hagyta magát, kemény hangon vádolta:

– Nem megfogadtad, hogy rendszeresen végzed a gyógytornát a derékfájásodra? Három hete eszedbe sem jutott.

– Kicsi a zsákocská, nem fér a másokocská... – kornyikálta a negyedik...

– Nagytata! Nagytata! A kakukk volt az? – faggatózott kitartóan Tuli, Teofil ingujját rángatva.

– Mi van a kakukkkal? – rezzent fel a törpe gondolatai kórusából.

– Nagypád nagyon szórakozott ma, kisunokám. Nem látod? Teljesen gondolataiba süppedt. Igen, a kakukk volt az – válaszolta férje helyett Terka.

Tuli lemondott a további kérdezősködésről, és egy zöld ágat lengetve előreszaladt.

A vízeséshez érve a kirándulók letelepedtek egy nyírfák árnyékába, s miután kedvükre megcsodálták a dübörgő vízfalat, kicsomagolták a madárlátta harapnivalót, és falatozni kezdtek.

Teofil számára azonban a vízesés sem volt egyéb hatalmas vetítővászonnál, amelyen egy hirtelen feltámadt, gyermekkori emlék elevenedett meg. Amíg a többiek a természeti csodában gyönyörködtek, ő egy óriási vakondtúrást látott a zuhatag helyén, melyet elleptek a fáról lehullott cserebogarak. Fülében a víz moraja pedig a virágzó vadcseresznye körül keringő bogarak zúgása volt. Csapongó képzelete folyton kiragadta a jelenből. Így hát hazaérve épp olyan gondterhelt volt, mint amikor elindult.

– Nagytata, próbáljuk ki, hátha jó gondolatrajzásra a lépesmész – állt elő az ötlettel Tuli.

– Hogyan képzeled? – kérdezte az öreg törpe reménykedve.

– Úgy, hogy lépre csalogd vele őket, a mézbe ragadnak, s nem tudnak többé száguldozni – mondta Tuli.

– Úgyan már, kisunokám, fűtülnek azok a mézre. Az lesz a legjobb, ha lecsendesítjük mindahányat. Főzök egy nagy adag gondolatcsillapító teát – mondta Terka, majd vizet öntött a teafőzőbe, és feltette a tűzre.

Teofil ágyban fekvé kortyolgatta el a teát, melynek fűszeres, bódító illatától hamarosan elcsitult fejében a nyüzsgés. Gondolatai bágyadt ásítózásba kezdtek, összébújtak, s finom, selymes gubót szöttek maguk köré takaróul. Éjfél körül a gubók felfeslettek, s kikelt belőlük egy fészekalj szárnyas képzelet. Az újszülöttek meglengették szárnyukat, s mint fényes lepkék elszálltak az éjszakában.

EGYED EMESE írásai

Álom-lakók

Felsősfalva, sündisznócsalád.
Sün-lakók a Deák utcában.
A deszkarakás volt a házuk.
Szólt a rigó: ő tudott róluk.
Elköltöztek... Álmodok róluk.

A döntés

Megmondom kerek perec: félek
tornaórán a csöveken átkúszni.

(Nem szerettem az alagutakat sem,
mikor először vonattal utaztunk.
Ma már az alagútban sincs sötétség.
A vonatot meg éppen szeretem!)

A tornaóra... Kihagytam három részt.

A
csőben
kúszást
kihagytam.
... Nem félnék,
ha anya, apa a közelemben volna.

Ha Péterke legalább velem volna:
egy testvér mégis bátorságot ad.

(Szóval a csövet, bordásfalat,
meredek mászást:
MÁSKORRA HALASZTOM.)

Tollhegy

Felelgetjük édesapámmal, hogy olvasta nekem
a meséket. Este volt erre ideje.

Leült az ágyam szélére, és olvasott. Mindenféle me-
sét, szerettem hallani az ő hangján a kalandos vagy
vidám történeteket, és arra is emlékszem, hogy a kezé-

ben biztonságosan állt a könyv, a Kisgyermek nagy mesekönyve vagy Andersen meséi.
Ennek szép, kék színű betűi voltak! Úgy három mese után édesanyám beszólt, hogy vil-
lanyoltás! Apa akkor becsukta a könyvet, és kiment, de én továbbgondoltam, amit olvasott,
és ez a továbbgondolás lett aztán az elalvás.

Géza nagyapám csak úgy fejből szokott mesélni, mesét és igaz történetet is. Valamivel ha-
todik születésnapom előtt meglátogatott minket Kolozsváron. Egy kis meséskönyvvel aján-
dézott meg, Az okos leány volt ez, Benedek Elektől. Ma is őrzöm, borítóján aranyos mező-
ben szép, korszós nagylány mosolyog! ... A könyvecske belső címlapján pedig a kéziratos
ajánlás bizony nekem szól: Mese-szerető kis Emese unokámnak! Kolozsvár, 1963. június 8.
Géza nagyapó.

TÓTH ÁGNES

Tornaóra

Öcsi, Béla, Norbi, Orbán,
Izzadnak a tornaórán,
Mert edzőjük öblös torkán
Csak úgy árad a hangorkán:

„Ugrálj, hasalj, fussál, pattanj,
Fekvőtámasz kell vagy hatvan.
Nyújtózz, aztán álljál fejre,
Mássz kötéltre, ne rezelj be.

Szedd a lábad, kettő, három,
Izmosodjál, kis barátom!
Aki lógni mer a szeren,
Azt bizisten ráncba szedem!”

Szól a sípja, szerre-rendre,
Élesen hasít a csendbe.
És mikorra abbahagyja,
Rég kidőlt apraja, nagyjá.

BALAJTHY FERENC

Örök gyerek

A mormota mindig álmos,
Csalfa szellő a szélhámos!
Tenger vize messze ringó, –
Mint szilvafán a kék ringlő.
Friss fű, az a legjobb csali,
Arra harap a kis csacsi!
Ha hideg jön, oly banális,
Befagy akkor a kanális.
Ha nem segít már semmi se,
Templomban vár a nagymise.
Az egekhez imádkozzál,
De engem el ne átkozzál!
A napok bár összeérnek,
Szerda, szita-szita péntek.
Üzenem a nagyvilágnak:
Eljön majd a szép vasárnap!
(Versem lehet, hogy banális,
Van hozzá kés és kanál is!)
Üzenem a nagyvilágnak –
És akik csak reám várnak:
Búzából lesz kenyér s törek,
És ki játszik, sosem öreg!

Két kacagás egy estére

Részlet a *Vinida és Terke* című készülő meseregényből

Vinida, mesélj! – szuszakolta a kislány az asszony ölébe magát.

– Mit meséljek, Terke? – vonta az anyóka homokszerű szoknya öblébe a gyermeket.

– A vándorost, tudod...

– Tudom – sóhajtott egy nagyot az asszony, majd hozzátette: – Gyere, segíts.

A kislány kényelmesen elhelyezkedett a rokolyában, s Vinida ringatni kezdte. Együtt mormolták a megszokott szöveget:

Föld, te kedves, segíts nekem,

Legyen gyógyító énekem!

Szél, te kedves, segíts nekem,

Legyen nyugtató énekem!

Tűz, te kedves, segíts nekem,

Legyen igaz az énekem!

Víz, te kedves, segíts nekem,

Legyen áradó énekem!

Ahogy eldunnyogták a kezdő sorokat, Terke várakozásteli pillantást vetett nagyanyjára, mire az mesélni kezdett:

– Egy hűvös hajnalon érkezett a vándor a faluba. Senki nem látta, hogy kaptatott felfelé a sziklás ösvényen. Fiatal volt, frissen lépdelt, nem botladozott a hajnali fényben. Táskájában lapult a mesterlevél, alul a patkó képével. Kovácsnak tanult már öt éve. Mostanig. Anyjától a Szabad nevet kapta, ez volt minden öröksége. Így is szólította mindenki, aki ismerte. Születésekor a bába csúf varjúhangon felkiáltott:

– Jajj, ennek a gyermeknek a neve a bajt hordozza! – és ki akarta ragadni anyja karjából, de a szőke asszony dacosan válaszolt:

– Hát akkor nem lesz neve – mondta, és magához szorította a picit.

Attól kezdve Vándornak nevezte, Szabad Vándornak.

Vándor nem sokra emlékezett az anyjából, csak az arany hajzuhatagra, amivel télen betakarta. Szegények voltak, mégsem szenvedtek hiányt semmiben, mert az édesanyja Napasszony volt. Már születésekor felragyogott feje búbján az aranyos nap-jegy, amire Potyafalván mindenki megkönnyebbülten sóhajtott fel, és egy héttig tartott az ünnepség:

– Újra van Napasszonyunk! – ujjongtak az emberek: Napasszony, Napasszony, Kezed áldást árasszon,

Dalod mosolyt fakasszon,

Hajad gondot múlasszon,

Szemed rajtunk virrasszon,

Napasszony, Napasszony.

Bizony, Vándor anyja Napasszony volt. Minden világra érkezőt ő fogadott, minden elmenőt ő búcsúztatott. Fogta a betegek kezét, beszélgetett a magányosokkal. Megtanították

zongorúnfurballomon, csinbőgőn játszani, s az elfoglalt anyák helyett ő mondta az esti mesét minden kicsinek. A falu etette, öltöztette, és minden könyvet elhoztak neki, ami csak megjelent a városban.

Ez így ment mindaddig, amíg meg nem született a fia. Napasszony nagyon ragaszkodott hozzá, senkire sem bízta rá, maga nevelte, pedig ez nem ment könnyen, hiszen ideje javát másoknak szentelte.

Néha a korom-éjszakában kiállt az ablakba karjában a fiával. Ilyenkor odasurrant az ablak elé egy szomorú szemű férfi. A férfi megfogta mindkettejük kezét, s csak álltak ott sokáig.

Vándor tisztán emlékezett a suttogásokra:

– Menjünk el innen, szökjünk meg, drága! – súgta a mélyebb hang.

– Ezzel a lámpással nem jutnánk meszszire – emelte kecsesen feje búbjához a kezét az anyja, oda, ahol haja lángoló arany-színben világított.

Aztán hirtelen véget értek ezek az esték. A férfi nem jött többé. Olyan sok szakadék volt a falu körül, és éjjel vaksötét...

– Holdkóros volt, éjjel mászkált a faluban – pusmogták mindenfelé, azt meg már csak magukban tették hozzá, hogy megérdemelte, ami történt vele, mert csak magának akarta azt, aki mindenkié, a Napasszonyt.

Azt is megállapította a falu tanácsa, hogy amióta a Napasszony a kisfiát neveli, kevesebb ideje van rájuk, ez pedig elfogadhatatlan. Úgy tervezték, hogy a süket Hamuláné viseli ezután gondját a picinek.

Az asszony tudta, most kell megszökniük, ameddig nem késő.

– Vinida, most ne mondd tovább, ezt a részt nem szeretem! – suttogta Terke tágra nyílt szemmel.

Már éjszaka volt, bagoly huhogott az ablak előtt, tücsök zenélt, és Kátrány, a fekete kandúr bőszen dorombolt Vinida lábánál.

– Jól van, gyöngyöm, akkor mondom az ezüstercegest, és utána uzsgyi az ágyba.

A második mesében ott tartottak, hogy az ezüsterceg megtalálja a mátkáját, és az örömtől még a virágok is dalolni kezdenek. Terke látta maga előtt, ahogy a tulipánok kelyhüket csücsörítve férfihangon dalolnak. Nem bírta magát türtőztetni, hangoosan felnevetett, majd incselkedve mondta:

– Aztán a **ganés** részt ki ne hagyd, Vinida!

– A micsodát, bogaram?

– Hát a végét, amikor minden jó lesz...

Most Vinidán volt a nevetés sora. Ahogy megértette, mit kér a kislány, csorgott a könnye a kacagástól. Magához szorította Terkét:

– Boldog**an** éltek, míg meg nem haltak!

– Na úgy – bólíntott Terke, és hagyta, hogy az asszony ágyba tegye.

Vinida kiment a ház elé. Tenyerébe földet vett, elmorzsolta, majd pár csepp vizet loccsantott a földre, Kátrányt addig simogatta, míg szikrázni kezdett a macska szőre, majd négyet pördült szelet kavarva rokolyájával. Közben négyszer suttogta a sötétbe:

– Köszönöm.

A kamilla-tündérek

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer három kamillatündér: Lilla, Milla és Milli. Akkorák voltak, mint az ujjam, és olyan szorgalmasak, mint a méhek. Amint elmúlt a nyár, ők már a következő nyári kamillaszüretre készültek.

Egész ősszel kosarat fontak, ollót fentek, télen szárnyas munkaruhát mostak, százszor száz hófehér tülltasakot varrtak, tavasszal patyolatlepedőt vasaltak, raktárt takarítottak.

Mire mindezzel elkészültek, beköszöntött a nyár.

Attól kezdve csak a napsütötte rét fölött röpködtek. Virágportól sárga orrú, zümmögő méhcsapat kísérte minden útjukat: ők is azt várták, hogy kinyíljon a kamillavirág.

Egy meleg júniusi napon Milla végre kiadta a jelszót:

- Nyisd ki jól a füled: kezdődhet a szüret!
- Szüret! Szüret! – ujjongott Lilla és Milli.

– Zzzzüret! Zzzzüret! – rezzent zümmögve a lelkes méhcsapat.

Milla máris vetkőzött, és fehér pendelykében futott a raktárhoz, hogy munkaruhába bújjon. Lilla és Milli boldogan loholt utána. Már majdnem elérték a raktárt, mikor hirtelen beborult az ég, és éles vilámlás szisszent a rét fölött. Mire kettőt néztek, lezúdult az eső. Mire hármat néztek, már bőrig is áztak. Mire négyet néztek, a hirtelen vihar, ahogy jött, elült.

Csak a szél borzolt fázósan a rét felett.

Milla szomorúan nézett körül: földön fekvő a vizes kamilla, vacogva szárítkoztak az ázott méhek. Lilla és Milli dideregve, prüszkölve szaporázott hazafelé. Máris náthás volt mind a kettő. Milla tehetetlenül figyelte, amint vörös orral, bekötött torokkal ágyba bújtak.

– Csak tudnám, hogy ki fogja betakarítani a termést... – sóhajtott gondterhelten.

Batyut kötött a munkaruhákból, s elindult nagy búsán keresztül a réten. Hát, ahogy ott ballag, szembejön vele két nagycsoportos óvódás: Szabó Zsuzsi és Sánta Balázs.

– Adjon Isten minden jót! – köszöntötték Millát illedelmesen.

A szép köszöntésre menten kisütött a nap az égen. A kamillavirágok főlegyesedtek, és Milla arca is földerült. Mindjárt kibontotta a batyuját, és kiteregette a szárnyas munkaruhákat az óvodások lába elé.

– Psssz ... – pisszentett Zsuzsi álmélkodva.

– Pfú, de pirinkó! – fütttyentett Balázs. – Megfoghatjuk?

Óvatosan megérintették a tündérholmit – hát, abban a szempillantásban pirinkók lettek ők is! Kíváncsian felöltötték a szárnyas ruhákat, s lássatok csudát: használni tudták, a szárnyakat! Úgy röpködtek, mint a fényes szitakötők.

– Egyet se búsulj, kamillatündér! – legyintettek a szárnyukkal Milla bánatára. –

Szüretelünk mi teveled! A méhek majd segítenek.

– Zzzüretelünk! Zzzüretelünk! – rezzent zümmögve a megszártkozott lelkes méh-csapat.

Milla erre megvidámodva kosarakat meg apró ollókat hozott a raktárból. Azon nyomban nekiláttak a munkának.

Zsuzsi és Balázs szapora ollócsattogással gyűjtötte a kamillavirágot. Egykettőre teliszedték a szüreti kosarakat.

A méhek patyolatlepedőt terítettek a fűbe. Arra borították a leszüretelt virágot. A kosárnyi virágkupacokat ügyesen széttergették.

Sütött a nap, száradt az illatos kamillavirág.

Milla apró tülltasakokba töltötte a termést, s a méhek raktárba hordták a százszor száz tömött tülltasakot.

Estére dugig telt a raktár.

Milla akkor nagy kannát vett elő, és friss kamillateát főzött. A méhek mézet csorgattak bele, aztán virágos bögrékbe töltötték, és kortyolni kezdték az új szüret első kamillateáját...

– Zsuzsi! Balázs! – hallatszott ekkor váratlanul a rét túlsó végéből.

– Ez anyu! – kapott észbe Zsuzsi. – Menünk kell!

Sietve levették a szárnyas munkaruhákat – hát, abban a szempillantásban nagycsoportos óvodások lettek ismét!

– Köszönjük a segítséget! – röppent fel Milla előbb Zsuzsi, majd Balázs tenyerébe.

– Közzönjük! Közzönjük! – zümmögtek kórusban a méhek.

– Főztek sok kamillateát Lillának és Millinek, hogy meggyógyuljanak! – integetett Zsuzsi és Balázs, s egyik kezükben kamillavirággal, másik kezükben lépesmézzel, futva indultak a rét túlsó végébe, Anyu hangja felé.

...Ha hűvös napok jönnek, és édesanyátok mézes kamillateát főz, vagy kamillaborogatást készít, gondoljatok a kamillatündérekre, meg a zümmögő, lelkes méhekre. A virágzó nyári réten ti is találkozhattok velük!

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Szelíd mesék

Mesélni kéne még a folyópartról,
És minden színes, hajba font szalagról.
Fehér cicák szemének mágneséről,
Mely titkokat vonz messzi földről, égről.

Mesélni kéne még a gyógyfüvekről,
Kenőcsöt porciózni zöld üvegből,
Gyógyítani bölcs mesékkal, jó szavakkal,
Égig merülni éber álmodókkal.

Mesélni kéne még az őszi kertről,
Ahogy termést teremt arany színekből,
Mesélni kéne még minden meséről,
S nálunk többet tudó, szelíd zenékről.

DÖME ZSUZSA

Mátyás mindörökké

Isteni sugallatok

Mátyás több nyelven beszélő, művelt király volt. Azt tartotta, hogy a műveletlen király olyan, mint a megkoronázott számár. Nevelője, Vitéz János plántálta belé a tudományokat, s neki köszönheti sokirányú érdeklődését is. Szót értett az egyszerű emberekkel, köztük érezte jól magát igazán.

Legutóbbi vándorlásán született meg a gondolat: történetírókat fogad fel, hármat egyszerre – mert három a magyar igazság. Szentül elhatározta, hogy megírattja a magyarság történetét, hadd tudja meg a világ, mennyi mindent tettek jártukban-keltükben elődeink.

A könyveket a Hunyadiak hollós címere díszítette. Egyetlen Corvina anynyit ért a maga korában, amennyit egy egész falu.

Az első megbízást a magyar Thuróczy Jánosnak adta, kinek *Chronica Hungarorum*ából értesülhetett elsőként külföld a magyarok múltjáról.

Két krónikáirót Itáliából szerződtetett.

Bonfini *A magyarok történelme* című munkáját forrásmunkákra hivatkozva, megbízható tényekre alapozva írta meg.

Galeotto Marzio anekdotákat írt, amelyekben Mátyás bölcs mondásait, tréfáit tűzte tollhegyre.

Minekutána ilyen jól elrendezte Mátyás király a krónikások dolgát, azon kezdett el töprengeni, mit tehetne még, hogy híresebbé tegye országát. S abban a minutumban, mintegy isteni sugallatra eszébe jutott egy királyi könyvgyűjtemény, a *Bibliotheca Corviniana*.

Nosza, tüstént tudósokat, művészeket hívatott Itáliából. Tódultak is a palotába szerzetesek, csillagászok, botanikusok, egymás lábát taposták a mesteremberek, az építészek tervrajzokkal futkároztak, költők lantja zengett, filozófusok vitáztak, zeneszerzők kottáztak, táncmesterek bokáztak, virágzott a reneszánsz s a humanista kultúra Mátyás udvarában.

Hej, azt a lázas műhelymunkát látnotok kellett volna! Úgy sűrögtek-forogtak a tudósok és a mesterek Mátyásnál, mint szorgos méhecskék. Egyik írt, másik másolt, a harmadik iniciálékat pingált, a negyedik térképeket rajzolt, az ötödik ősök arcképét festette. Arannyal szegték, bőrbe kötötték a becses lapokat. Pengette is le értük sűrűn az arany tallérokat Mátyás. Hamarost budai palotájának legnagyobb értéke lett a több ezer kötetből álló könyvtár. A művészi kiállítású könyveket a Hunyadiak hollós címere

díszítette. Egyetlen Corvina annyit ért a maga korában, amennyit egy egész falu.

Mátyás királynak módfelett tetszett a nyüzsgés, folytonos zsongás, ámde idő rátelve bele is fáradt. Mit gondolt, mit nem, fogta magát, egy titkos ajtón keresztül ki-
osont, s úgy eltűnt, mintha ott se lett volna.

Mi, kik ismerjük méltóságos király urunk szokását, egy csöppet sem csodálkozunk ezen, a többiek meg úgyse veszik észre, hogy üresen maradt a trón. (Bár Mátyás nem sokat ücsörgött trónszékében. Ha tehetette, inkább az ablakhoz húzódott, hogy jobban lásson olvasni.)

Szóval Mátyás ment, ment, mendegélt, ment, ameddig lehetett, de egyszer csak egy isteni sugallatra – már megint! – hátra-tekintett.

Hát látja ám, hogy terebélyes körfogatú főszakácsa közeleg lóhalálában egy lovon.

Mátyás bevárta.

– Már a konyhában is méricskélnek – lihegte a főszakács. – Forduljon vissza, uram, királyom! Csináljon törvényt köztük, míg nem késő, mert nem állok jól magamért!

Mit volt mit tenni, Mátyás visszafordult.

A ló nagy megkönnyebbülésére lekermergett a nyeregből a tekintélyes pocakú főszakács is, úgy ballagtak vissza a palotába, kedélyesen beszélgetve.

Gondolkodott erősen a király, mit tegyen, hogy a kecske is jóllakjon, a káposzta is megmaradjon, azaz a munkálatok is haladjanak, a palota rendje se bomoljon fel.

Mihelyst hazaértek, összehívatta háza népét, beleértve az Itáliából érkezett tudósokat, művészeket, fullajtárokat is. Akkor látta csak, annyian voltak, mint égen a csillag. A szakácsok, cukrászok, kukták, pékek száma százat számlált, s hát még az ajtónállók, cselédek, szolgák, kapuőrök, íródeákok, inasok, kertész, vadász, halász, lovász, patkolókovács, kocsis, kamarás, pohárnok, étkefogó, étkekóstoló, mosószer-mélyzet, szabó, hogy a többiről ne is beszéljek, sőt, még egy udvari bolond is – alig fértek el a palota belső udvarán.

Mátyás így szólott hozzájuk.

– Kedves atyámfia! Tisztelt külhoni barátaim! Éhes

gyomorral lehet-e krónikát írni, palotát tervezni, házat építeni? Lehet-e lantot pengetni, kódexeket másolni, iniciálékat festeni, kertet művelni?

Itt tartott egy hatáskeltő szünetet, mert tapasztalatból tudta, hogy az sosem árt.

– Na ugye, hogy nem, vagy csak kínkeservesen. Hát akkor mindenkit arra kérek, hogy foglalja el a maga helyét, s mától fogva a konyha maradjon meg a szakácsok egyedüli és kizárólagos felségterületének!

Hej, áldotta is Mátyás királynak még a nevét is minden szakács!

Aki nem tudná, annak elmondom, hogy jó királyunk minden győztes csata után földekkel jutalmazta meg legvitézebb harcosait. Nem nézte, ki fia-borja, jobbágynak éppúgy adományozott, mint köznemesnek. Nemegyszer előfordult, hogy jól főző szakácsai munkáját is birtokokkal, kiváltságokkal ismerte el.

Ki kételkedik benne, kérdezze csak meg Nagyszakácsiban a királyi főszakácsok leszármazottainak a leszármazottait, meg azoknak a leszármazottait!

RÁKÓCZI SZÍVE

2. rész

*Hazánk szentje, szabadság vezére,
Sötét éjben fényes csillagunk,
Oh, Rákóczi, kinek emlékére
Lángolunk és sírva fakadunk!*
(Petőfi Sándor: Rákóczi)

Ha Törökországban jársz, zárandokolj el
Rákóczi rodostói emlékházába

Ma már kevesen tudnak úgy lelkesedni, mint Petőfi. Nem lángolva meg sírva, de azért olvassátok el októberi mesémet, hiszen annak a folytatása ez a mostani. Mindkettőben Rákóczira, *hazánk szentjére, a szabadság vezérére* emlékezünk. Azt vesszük számba, hány országba sodorta sorsa, népéért vállalt, önfeláldozó küzdelme.

Lengyelországban, 1703-ban váltunk el tőle, amikor a szabadságharc élére állt, és bevonult Magyarországra. *Is-tennel a hazáért és a szabadságért! Cum Deo pro patria et libertate!* – ez volt latin jelmondata, ezt hímezték zászlajára, ezt verette pénzerméire, a *libertásokra*. Gyűltek is lobogói alá nemesek, közemberek, jobbágyok, bujdosó kurucok, mindenki, akit ki-
semmizett, megalázott, jogaitól, szabadságától megfosztott az osztrák császári hatalom.

A Rákóczi-szabadságharc 1703-tól 1711-ig tartott. Nyolc évnyi elszánt küzdelem.

Sok vagy kevés?

A magyar történelem négy nagy szabadságharca közül melyik volt a leghosszabb, melyik a legrövidebb? (1604, 1703, 1848, 1956)

Kevés ahhoz, hogy Rákóczi legyőzze a rettentő Habsburg túlerőt, hogy meggyőzze francia, lengyel, orosz szövetségeseit: ne csak ígérgeessenek, hanem segítsenek. Ke-

vés ahhoz, hogy önző, megalkuvó honfitársait hazafivá nevelje.

De elegendő ahhoz, hogy bebizonyítsa: méltó utóda a Rákóczi és Zrínyi ősöknek. Elegendő, hogy örökre beírja nevét a magyar történelembe és – ami többet ér – népe szívébe, mint vezérlő fejedelem, hős hadvezér és bölcs államférfi.

Elegendő volt a nyolc év ahhoz is, hogy igazságos és szigorú törvényekkel rendet teremtsen az országban, megerősítse a gazdaságot, ütőképes hadsereget fegyverezzen fel, és fényes győzelmeket arasson.

Népe szabadságáért áldozta hatalmát, tekintélyét, vagyonának tetemes részét, főúri életét, házasságát.

Csatáinak helyszínei ma már csak részben tartoznak Magyarországhoz, több közülük Trianon óta Szlovákiában, Ukrajnában, Romániában van. Fejedelemmé Gyulafehérváron választották, de nálunk van a szabadságharc végét jelentő két szomorú helyszín is: Szatmárnémeti, a császárral kötött béke, illetve Nagymajtény, a fegyverletétel helyszíne.

Nem ő kötött békét, nem ő tette le a fegyvert. 1711 februárjában Lengyelországba ment, hogy lengyel, orosz, svéd hadi segítséget kérjen. A kuruc sereg főparancsnokává Károlyi Sándor grófot nevezte ki, aki reménytelennek ítélve a helyzetet,

II. Rákóczi Ferenc
Mányoki Ádám
festménye

békét alkudott ki. Eszerint a fejedelem kegyelmet kapott volna, vagyonát is megtarthatta volna – ha hűséget esküszik a császárnak.

Rákóczi nem fogadta el a béke feltételeit. Soha többé nem léphetett magyar földre.

Bujdosóvá vált. 24 évet élt száműzetésben, de az utolsó szívdobbanásáig hitt a szabadságharc folytatásában, kereste a fegyveres visszatérés útját.

Lássuk bujdosásának rövid krónikáját.

A lengyel főnemeseek nagy becsben tartották, kétszer is felajánlották neki a lengyel trónt, de ő nem a maga dicsőségét, hanem népe igazát kereste – hát nem szédítette meg a lengyel korona.

1712-ben Angliába hajózott, de a császár tiltakozása miatt Anna királynő nem fogadta. Annál nagyobb tisztelet övezte XIV. Lajos francia király udvarában, ahol folytatta a diplomáciai harcot a magyar ügyért. A Napkirály halála után azonban nem volt maradása Franciaországban. 1717-ben III. Ahmed szultán meghívására 40 fős kíséretével Törökországba hajózott.

A szultán azt tervezte, hogy Rákóczit haddal indítja az osztrák császár ellen, a fejedelem pedig azt remélte, hogy hazatérve újra fellobbanthatja a szabadságharcot. De a szultán békét kötött a császárral, és a fejedelem reményei szertefoszlottak. De nem a hite! Hűséges vezéreivel és udvarnépével

Rodostóba költözött. Ez a hősi élet utolsó állomása. Lelki, szellemi nagysága most ra-

Rákóczi fejedelem 24 évet élt száműzetésben

gyog fel igazán. Remeteként él. Délelőtt misét hallgat, olvas, és emlékiratait írja. Délután farag (fennmaradt gyönyörűen megmunkált karosszéke). Megvonja élete mérlegét: nem vádol senkit, higgadtan elemez – de minden sorában ott izzik lángoló hazaszeretete és töretlen istenhite.

1735-ben halt meg. Hű kamarása, Mikes Kelemen teljesítette végrendeletét: bebalzsamozott szívét az őt oly szeretettel befogadó francia Yerre város kolostorába küldte, testét pedig édesanyja, Zrínyi Ilona mellé temette Konstantinápolyban.

*Hamvaidnak elhozása végett
Elzarándokolnánk szívesen,
De hol tettek le a földre téged,
Hol sirod? Nem tudja senki sem!*

1848-ban, amikor Petőfi megírta sodró erejű Rákóczi-versét, még ismeretlen volt a fejedelem nyughelye, de később felkutaták, hamvait hazahozták, és hatalmas pompával, az egész nemzet megrendült főhajtása mellett 1906-ban Kassán, a Szent Erzsébet-székesegyházban örök nyugalomra helyezték.

Nyugalomra? A hazatért bujdosók hamvai 1918 után ismét „külföldre” kerültek anélkül, hogy megmozdították volna őket. A határ ment át rajtuk: Kassa Szlovákia része lett. Rákóczi szíve 1789-ben, a vérengző jakobinus forradalom idején eltűnt a francia kolostorból.

Mit tehetünk? Legalább az emlékére vigyázzunk, s kérjük Petőfivel:

*Vedd a zászlót, vedd szellemkezedbe,
S vidd előttünk, mint hajdan vivéd!*

Zsigmond Emese

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Rejtvénypályázat

Novemberre izgalmas rejtvényt készített Vajnár Ilona nyugdíjas tanító néni. Fejtsd meg mind a 4 kis keresztrejtvényt, majd olvasd össze az átlókba került betűket. A megfejtést – egy regény címét – és a ráadást: az író nevét a szerkesztőség címére várom, akár a havi, akár az évvégi díjra szeretnél pályázni. **A Rejtvénykirály**

1

VÍZSZINTES

1. Kavar
6. Masíroz magánhangzói
7. Vés
8. Tó legalja
10. Puskát használ
11. Kacag a közepén!
12. Idős, koros

FÜGGŐLEGES

1. Kaftán eleje!
2. Levitető magánhangzói
3. Sínen közlekedik
4. Kérdőszócska
5. Vés
7. Kacsa
9. Nagyobb kosár
10. Folyadék

2

VÍZSZINTES

1. Zsinnyel odaerősít
6. Do, ..., mi
7. Lám
8. ... van, nem alszik
10. Színültig
13. Alhass majdnem végig!

FÜGGŐLEGES

1. Táblára írnak vele
2. Böbe magánhangzói
3. Nemzetközi kamionjelzés
4. Tömeg közepe!
5. Muzsikás
9. Kül ellentéte
11. Lengyel Huba monogramja
12. Lead a közepén!

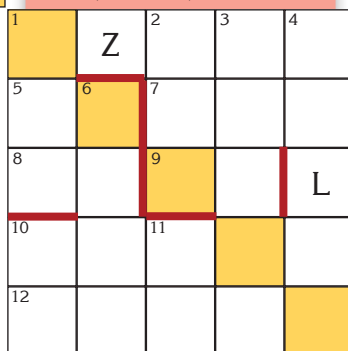
3

VÍZSZINTES

1. Szelíd erdei állat
6. Saját kezűleg, rövid
7. Kacat
8. Szamár mondja
9. Birs közepe!
10. Nyomdai lemez (KLISÉ)
12. Mesebeli törpék

FÜGGŐLEGES

1. Nagyon régi
2. Becézett Ilona
3. „Kútra járó” vizes edény
4. Amit nem felejtünk el
6. Tölcséres virág (KÁLA)

10. Kilométer, rövid
11. Irsay Nóra monogramja

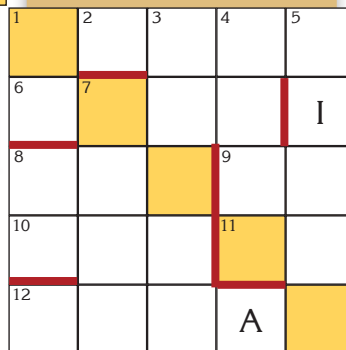
4

VÍZSZINTES

1. Szarvasmarha húzta szekér jelzője
6. Ebben az évben
8. Ismételve afrikai dob neve
9. Zajos Máté monogramja
10. Vigyázója
11. Ördög Áron monogramja
12. Bánatosan

FÜGGŐLEGES

1. Kövi magánhangzói
2. A többes szám jele
3. Borzasztó
4. Magának való
5. Zökkenőmentesen
7. Madár, gép is
8. Növény része
12. Belgium autójele

VAJNÁR ILONA rejtvénye

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtesek.php

1

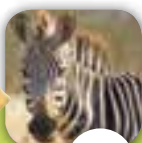
Találd ki!

Melyik rajz mikor készült? Figyeld meg az árnyékok hosszát, és kösd össze az óralapot a hozzá illő rajzzal.

2

Írd be a körökbe a képek kezdőbetűit, és olvasd össze őket. Vajon mit jelent ez a közmondás?

Októberi megfejtések

1. Lekváros 2. 1-Bori, 2-Tibi, 3-Kata, 4-Tomi
3. Matek óra után

– Képzeld, tegnap leestem a harmadik emeleti lakásunk ablakából!

– Szerencséd volt, egy karcolás sem látszik rajtad.

– Hát igen, mert a szoba felé estem.

...

– Nézd, drágám, milyen szép fehér lett az inged az új mosószerből!

– Szép, szép, de nekem zölden jobban tetszett...

...

– Peti, tegnap, a tanítás ideje alatt a parkban láttalak, egy fa mögött. Mivel magyarázod ezt?

– Hát... túl vékony volt a fa törzse.

...

Árnyjáték

Ünnep készül

Ünnep készül, hó esik egyre,
fehérebb lesz a világ
holnapután keddre.

(Ténagy Sándor)

A Napsugár ünnepváró adventi naptárát a túlsó oldalon találod meg.

A fekete szegővonalak mentén pontosan vágd körül, és nyisszantsd kettőbe a 19. oldalt. A napokat nagyon figyelmesen vagdosd be, előbb a középvonal mentén, majd vízszintes irányban úgy, hogy a keret épen maradjon, és a kis fülek ablakokként nyithatók legyenek.

Kend be ragasztóval a fenyő fél lap keretét, és illeszd rá a naptárt. Advent minden estéjén kinyithatsz egy ablakot, így egyre több előbukkan a fenyőből.

Egy kis szertartást is javasolunk hozzá: gyűjtsd össze a családot, minden este más családtag legyen az „ablaknyitó”, ő mondja el elsőként, milyen jól telt aznap, és miben tévedett, majd ő mesélje el legszébb karácsonyi emlékét. Énekeljete, imádkozzatok együtt.

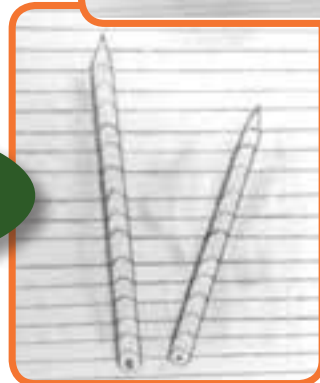
Meghitt Karácsonyvárást kívánunk!

Maszat Művész és a térbeli rajz

A dési III. D osztályos gyerekek, **Pávai Erika tanító néni** diákjai izgalmas kísérletben vettek részt: ceruzával halványan megrajzolták egy egyszerű forma körvonalát (saját kezüket, szívet, ceruzát), majd bevonalták az egész lapot, mégpedig úgy, hogy a párhuzamos vonalak a tárgy körvonalain belül ívessé váljanak. A rajz így látszólag kiemelkedik a lap síkjából. Ha a csíkokat vastag filctollal kiszínezed, még hangsúlyosabb lesz a rajz térbelisége.

Havonta és év végén díjakat!
sorsolunk ki

Próbáld ki te is,
és Karcsi bácsival, Béla bácsival,
postán vagy e-mailban küldd el nekünk.

Szeptemberben a grafitceruzával készült rajz részleteit radírgumival dolgoztuk ki. Velünk tartott: **Varga Tekla Zsuzsánna**, Marosvásárhely; **Csíki Tamás**, Csíkszentdomokos; **Gacs Tímea Andrea**, Aranyosgyéres.

NAPSUGÁR

adventi naptár

december 1. Advent első vasárnapja	december 13.
december 2.	december 14.
december 3.	december 15. Advent harmadik vasárnapja
december 4.	december 16.
december 5.	december 17.
december 6.	december 18.
december 7.	december 19.
december 8. Advent második vasárnapja	december 20.
december 9.	december 21.
december 10.	december 22. Advent negyedik vasárnapja
december 11.	december 23.
december 12.	december 24.

Itt kend be ragasztóval, és illeszd rá a lap másik felét.

Itt kend be ragasztóval, és illeszd rá a lap másik felét.

Kvak és a lampionvirág

1

2

Sziasztok!
Ugye, milyen
aranyos lámpásaim
vannak?

November hóse a narancssárga lampionvirág. Egész évben növekedik, készülődik, hogy ebben a hervadó, szürkülő, komor hónapban a legszíneesebb ruhájában pompázzon (3. fotó).

Mint ahogy az 1. fényképen is látszik, kezdetben szerény, alig észrevehető virág, ám mint minden a természetben és az emberek világában, ő is változik: érett, bogyós termését fátyolfalú, élénk piros-sárga burok veszi körül, mint selyem lámpabúra.

A lampionvirágnak sokféle, beszédes neve van: japán vagy kínai lampion, piros zsidócseresznye, Vénusz köldöke, ördöglámpás, páponya, papmonya, hólyagcseresznye, kláriscseresznye, kőrontófű.

Évelő növény, 30 fajtája közül csak egy bírja ki a mi fagyos teleinket.

Kb. 60 cm magasra nő, elburjánzó növény, de a kertemben nagyon nehezen nő és szaporodik.

El nem hiszitek, de a burgonyafélék családjába tartozik. Viráguk is hasonló, és közös bennük az is, hogy van mérgező és értékes részük is. A krumpli termése mérgező, a gumója pedig fő eledelünk. A lampionvirág virága, levele és gyökere is mérgező, a piros bogyós termés gyógyhatású. De csak éretten, és kis mennyiségben! Lám, milyen érdekes a természet! Mérgező burokkal védi a gyógyító bogyót.

A termést szeptembertől novemberig gyűjthetjük, amikor sötétpiros színe van. A 2. fotón jól látszik ez a bogyó.

Nem ízletes, elég keserű, de C-vitamin tartalma kétszerese a citroménak. Vizelethajtó, méregtelenítő hatása régóta ismert, de használták reuma, vese- és májbetegségek ellen is. A középkorban főzetével gyógyították a beteg marhákat.

3

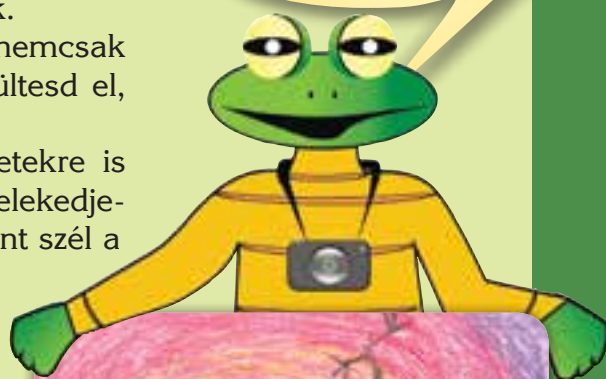
Régen nem létezett gyógyszeripar, de az emberek tudták, hogy fűben-fában sokféle orvosság van.

Tanuljuk meg mi is, és óvjuk, gyűjtsük, használjuk a gyógynövényeket. Segítsünk nekik megmaradni ebben a piszkos, szennyezett világban, hogy ők is segíthessenek rajtunk.

A lampionvirág különleges őszi dísz, de láttuk, hogy nemcsak az. Rajzolj arcot rá, így mókásabb. A magját pedig ülted el, hogy szaporodhasson.

A természet sajnos egyre betegebb, a ti segítségetekre is szüksége van. Én megmutatom, hol a baj, ti pedig cselekedjétek! Tartsatok velem legközelebb is! Öllelek titeket, mint szél a fákat! BRRREKKK!

Ne hagyjátok
üresen a postaládámat!
Várom színes rajzaitokat
a természet
szépségéről!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Dumitrache Júlia,
Négyfalu

Bartha Hanna,
Mezőfény

Boér Noémi Andrea,
Dés

Mincsor Gergő,
Gyergyószentmiklós

Az élővilág hóhérai

November a természetben a hervadás, a téli álomra készülődés hónapja, ezért az emberek számára is az öregséget, a halált idézi fel. November elsején, mindenszentek esetében a halottak emlékére gyújtunk gyertyát, másnap, halottak napján értük imádkozunk. A halál a növény- és állatvilágban sokkal „elfogadottabb”, természetesebb jelenség, mint az emberek között. A halálbüntetést ma már alig, régen viszont gyakrabban alkalmazták. A hóhér hajtotta végre. Ez a legrémesebb emberi mesterség. A természet hóhérai viszont nem büntetésből, hanem létfenntartásukért ölnek.

Lefejezés

A „fejvesztés általi halál” az állatvilágban sem ismeretlen. A tudósok megfigyelték, hogy az Amerikai Egyesült Államokban honos egyik kis hangyafaj fészkei tele vannak egy másik – ráadásul jóval nagyobb – hangyafaj fejeivel. Kiderült, hogy a kisebb termetű fajhoz tartozó hangyák hangyasavval megbénítják a vérszomjas ragadozó hírében álló nagyobb hangyafaj egyedeit, majd a bolyba cipelik, és felfalják őket. Csak a páncélos fejükkel nem tudnak megbirkózni.

Karóba húzás

A színes kis énekesmadarak, a gébicsfélék – köztük a nálunk is honos **tővisszúró gébicsek** – valójában félelmetes „ragadozók”. Mivel több áldozatot szednek, mint amennyit elfogyasztanak, a fölös zsákmányt – tücsköket, méheket, bogarakat vagy apró rágcsálókat – karóba húzzák: tövises bokrokra, drótkerítésekre szurkálják, hogy később, amikor nem akad préda, legyen miből lakmározniuk.

Rémtörténetek

A **pirájákat** a filmek, rémtörténetek óriási rajokban vadászó, kegyetlen hóhérokként jelenítik meg, amelyek egy ökröt vagy egy embert is pillanatok alatt csontvázzá „csupasztanak”. E történetek erősen túlzóak: a piráják főleg növényeket, rovarokat, esetleg kisebb halakat esznek. Veszélyessé csak akkor válnak, ha életterükben kevésnek bizonyul a táplálék. Ilyenkor nagyobb állatokat, például vízidisznókat is megtámadhatnak.

Öngyilkosság vagy önfeláldozás?

A növényi sejtek is képesek az önfeláldozásra. Ha a növényt egy kórokozó (baktérium, gomba stb.) támadja meg, a megtámadott sejt körül lévő sejtek „öngyilkosságot” követnek el azért, hogy a kórokozó ne terjedhessen tovább, s elpusztuljon. A fertőzési pont körül néha szabad szemmel is látható e kis, kiszáradt udvarnak tűnő folt, a magát önvédelemből elpusztító sejtcsoport. A programozott sejthalálnak köszönhetően, bár egyes sejtek elpusztulnak, maga a növény megmenekül.

Minden része halálos!

A mérgező növények olyan anyagokat termelnek, amelyek elfogyasztva, belélegezve vagy akár érintésre egy másik élőlényt károsítanak, megbénítanak, sőt megölnek. A csalántól a gyöngyvirágig, a krumplitól a nadragulyáig igen népes a méreggel felfegyverzett növények serege. A manchineel-fa úgy került be a Guinness Rekordok Könyvébe, mint Földünk legveszélyesebb fája. Nincs olyan része, mely ne okozna rövid időn belül halált. A fa megérintése is komoly égési sérülésekkel, vak-sággal járhat.

A méregfőzés mesterei

Az élővilágban csak a gombák azok, amelyeknél szinte minden „szelíd” fajtának megvan a „mérges” párja is. Ők a méregfőzés mesterei. A légyölő galóca piros kalapjával, pehelyszerű fehér foltjaival a legkönnyebben felismerhető mérgező gomba. Méreganyagai hallucinációt okoznak, ezért hajdan a sámánok a révületbe esés elősegítésére alkalmazták.

Nevét onnan kapta, hogy a magyar, s különösen az erdélyi néphagyományban a legyek elűzésére, irtására is használták.

Kiskópé

A magyar népnelvben számos állat- és növénynévben szerepel a mérgező, mérgező, mérgező előtag. Gyűjts össze minél több ilyen nevet!

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Én iskolám,

köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

Élet zengi be az iskolát

A nagygyrnei Apafi Mihály Általános Iskola 1976-ban épült nyolc tanteremmel. 2004-ben kibővítették. Mai modern formáját 2011-ben nyerte el, amikor a tetőteret is beépítették. A kétszintes épület ma helyet ad az óvodának, az előkészítő-negy, illetve az öt-nyolc osztálynak.

Iskolánk névadója Apafi Mihály erdélyi fejedelem, akinek szelleméhez képzett és lelkes pedagógusaink, tevékeny, kitartó, érdeklődő diákjaink egyaránt igyekeznek méltók lenni. Sikerek egész sora bizonyítja ezt az igyekezetünket. Tanulóink a legkülönbözőbb körzeti, megyei, országos és nemzetközi versenyekről térnek haza kitűnő eredményekkel.

Iskolánk igazgatója, Incze Jenő minden feltételt biztosít, hogy tanulóink versenyeken szerepeljenek, és méltó jutalomban részesüljenek, a pedagógusok továbbképzőkön fejlesszék tudásukat.

Aligazgatónk, Kali Gabriella tanítónő a becsületes munka mellett fontosnak tartja a gyermekek és pedagógusok feltöltődését is, a kirándulások, ünnepi alkalmak megszervezését.

Egyházi és nemzeti ünnepeinken tanulóink műsoraival fejezzük ki népünkhöz, hitünkhöz, hagyományainkhoz való hűségünket.

Néhány kincset sikerült megőrizni a falu muzeális értékeiből. Az iskolában berendezett kis múzeumot tanulóink bármikor szabadon látogathatják élményeket és tudást is gyűjtve ezzel.

Szellemi gyarapodásukhoz nagymértékben hozzájárul a 4500 kötetes iskolakönyvtár, amely helyet ad író-olvasó találkozóknak is.

Néptáncscsoportunk tánc hagyományaink megőrzését vállalta. Az elemi osztályok kórusa énekes-

madárként zengi magyar népdalainkat. A Nagyernei Nyári Fesztivál külön színfoltjaként tanulóink dallal, tánccal, gyermekjátékokkal szerepelnek.

Évtizedek óta töretlen megrendelői, lelkes olvasói vagyunk a Szivárvány és a Napsugár folyóiratnak. Tanítóink, Kali Gabriella az előkészítő, Számtartó Hajnal az első, Ferenczi Imola Tímea a második, Jánosi Anna a harmadik és Jenei-Szenner Emőke Szende a negyedik osztályban kiegészítő munkaeszközként alkalmazzák a tartalmas lapokat.

Kedveljük a bábszínházat, évente több interaktív előadót hívunk meg iskolánkba. A marosvásárhelyi színházban is számos előadást láttak már diákjaink.

A Gyermeknapot játékkal, lufival, fagyival, az iskolaudvar zöldjében piknikezve ünnepeljük meg.

Az Iskola másként nálunk különleges, hisz a Polgármesteri Hivatal jóvoltából testközelből ismerkedhetünk a különböző munkagépekkel. Tanárkollégáink kirándulásokkal örvendeztetik meg a gyerekeket.

A nyolcadikosok ballagása emelkedett hangulatú rendezvény, köszöntőkkel, virágözönnel. Szokássá vált a ballagók tanár-diák futballmérkőzése, amelynek lelkes szurkolói a kisdíákok és a pedagógusok.

Iskolánk sajátos színfoltja az osztálypólo évfolyamonként különböző színekben és jelképekkel.

Meghonosodott a húsvéti tojásfa állítása. Az iskola udvarán osztályonként más-más díszítésű, felfűzött tojásokkal ékesítünk egy zöldellő fát.

Szokássá vált a biciklis-nap, amikor egy-egy osztály kerékpárral jön iskolába, és népesíti be az udvart. Kipróbáltuk rollerrel is. Bevált, a gyerekek jól szórakoztak.

Ez is a célunk, hogy a kötelező feladatok mellett az iskola legyen az önfeledt játék, a szórakoztató tevékenység, az élményalapú tapasztalás színtere.

Bízunk benne, hogy egészségben, jókedvvel még számos nemzedéket lelkesíthetünk.

**Összeállította és a fotókat készítette:
Jenei-Szenner Emőke Szende**

KISZABÓCSA üzenetei

X. NAPSUGÁR ÖTTUSA BAJNOKSÁG

Sportolj a Napsugárral!

Harmadikosok, nevezetek be
bajnokságunkra!

Négyfős csapatokban, ötféle küzdelem-
ben kell összemérnetek erőteteket.

Az országos döntő Kolozsváron,
az Apáczai Csere János Líceumban
2020. május 22–24-én lesz.

A benevezési határidő: 2020. január 31.,
a Napsugár szerkesztőségében:
naps.sziv@napsugar.ro, 0264-418001.

● *Osztályom nevében is köszönöm a szép szavakat. Szeretettel küldünk egy „friss” képet magunkról. A gyerekek ígérik, hogy hamarosan egyéb alkotásokkal is jelentkeznek. Vajda József tanító bácsi Balavásárról*

● *Táslávan Melinda tanító néni seprődi osztálya mindig élettel van tele. Márton napján libás koronát, karton libasereget, mécses is készítettek, de az igazi főszereplő mégis a természetes, élő liba volt.*

● *Idén harmadikosok lettünk. Ismerkedünk a Napsugárral. Ez az aranyos fehér kutya nem az osztály tulajdona, de szívesen csatlakozott osztályképünkhöz. Sólyom Andrea tanítónő és a zilahai M. Eminescu Iskola III. D osztálya*

● Köszönet a napsugárként melegítő szavakért, és azért, hogy mi is ebbe a csapatba tartozunk. Minden sorát elolvassuk a Napsugárnak, örülünk, ha megjelenünk benne, vagy jutalmat kapunk. **Kocsis Gabriella** tanítónő és sarmasági harmadikosai

● **László Gabriella** tanítónő II. C osztálya a marosvásárhelyi R. Guga Iskolából nem csak ezt a vidám fényképet küldte, hanem rajzot, levelet is. Kiderül, mennyire szeretnek olvasni és kézimunkázni.

Olvass,
és küldj
rajzot róla!

A kézdiszentkereszti negyedikesek egész paksmétát küldtek rajzos olvasmány-beszámolóikból.

Többek közt *Fekete Vince* verses meseregénye, *Cincogósi Elemér kalandjai* tetszett nekik. **Bács Anita** és **Tóth Roland** rajzai

Sportolj,

és küldj fényképet
magadról!

● **Bálint Márk Csaba** a marosvásárhelyi Dacia Iskolába jár, **Páll Annamária** tanító néni osztályába. Tanulni és focizni szeret. Az iskolában a matekért, a pályán Messiért rajong. Középcsatár az MSE-csapatban.

● **Baranyai Zsuzsa** tanító néni osztályában, a szatmárnémeti 10-es Iskolában oly sokan sportolnak, hogy már kétszer is szerepeltek ebben a rovatban. Most **Vida Márk** többszörös dobogós karate-bajnokot és **Mekker Adrienn**t mutatjuk be, aki társasági táncban ért el szép sikereket.

November műhelyében

Töklámpás kiállítás a szatmárnémeti M. Eliade Iskolában. Az öt elemi osztály **Gábrus Andrea, Koncz Tünde, Kováts Éva, Miháli Tünde és Román Melinda** tanító nénik irányításával lámpást faragott, papírtököt és tökfejet készített, tököt süített és lakmározott – mindezt közösen, vidáman.

Márton-napi akvarellek. **Molnár-Gál Sarolta** tanítványa a nagyváradi Szent László Római Katolikus Líceumban előbb alaposan tanulmányozták a ludak világát, majd gonddal színezték ilyen élethűre a libarajzokat.

Elöl megy a gúnár... **Bakos Kitti** a gyergyószentmiklósi Kós Károly Iskolában vegyes technikával alkotta meg a hegyesen-begyesen járó gúnárt.

A fehér lúdon nincs sok színeznivaló! Nosza, **Harai Erzsébet** tanítónő zabolai diákjai magyaros mintát festettek a libás papírtányér szélére.

Gál Anna Rózsa tanító néni gyulakuti osztálya a finoman színezett őszi mandalák és csendéletek elé eredeti ötlettel rendezett kiállítást: nem faragták, hanem rajzlapként használták a tök héját.

Ugyanezt tették **Sárközi Erzsébet** tanító néni árpádi kisdiákjai is: a változatos és színes díszítők-kobakokra rajzoltak, de ők nem mást, mint vidám arcokat.

Bunău Irén tanítónő árpádi nebulói színéssé varázsolták a kopár őszt: a csupasz fa háttérét rombuszokkal élénkítették, a csiga házát mozaikkal színezték.

Bartha Denise tordaharasztsi tanító néni sajnos lassan kifogy a diákokból, de az ötletekből soha. Összevont osztályában félig befestett és összehajtott lapból vágta ki a szimmetrikus csokrot, és fonállal szőtték be az őszi fák pókhálószerű koronáját.

Október 4-ét, az Állatok világnapját Marton Irénke nyárádszeredai tanítványaival kreatív ötletekkel ünnepelték: kavicsokból rakták ki kedvenc állataikat, és saját alkotású homlokpántokkal jelentették meg az erdők-mezők lakóit.

Bíró Zsolt, Nagy Lenke tanító néni ivói diákja előbb színes, majd fekete zsírkrétával festette be a lapot. Ezután karcolta, kaparta bele a rajzot, hogy előbukkanjon a színes alap.

Magyarlónai olvasóink Molnár Csilla-Gizella tanító néni irányításával megszemélyesített, nevetős gyurmabetűkből rakták ki saját nevüket, majd a finom ecsetkezelést egy őszi csendéleten gyakorolták.

Irkafirka

Csedő Erika,
Csíkmenaság

Elekes Boróka Mária,
Gyergyószentmiklós

Ludescher Janka,
Marosvásárhely

Hull a levél, aransárga,
lehullott a mély avarba.
Halk a nesze, szép a szára,
lám, az ősznek
nincsen párja.
A fecskéknek itt a vége,
elutaznak meleg égbe.
De a szél nem
hagyja magát,
hoz sok felhőt, esőt, tócsát.
Halk az utca, halk a város,
szépen csendben,
biztos álmos.
Nemcsak álmos,
el is alszik,
és a hóval takarózik.

Nagy Evelyn Adrienn,
Marosvásárhely

Egy éjszaka álmomban
Jó anyámmal játszottam.
Gyönyörű, zöld réten át
Velünk jött a vidámság.

Aztán másik álmomban
Édességeknél voltam.
Kaptam kuglófot, almát,
Tartott egy életen át.

Valóság zord jelene
Köszönt be a szívembe.
Álmodozni nem lehet,
Nem értem az életet.

Dénes Boglárka,
Marosvásárhely

Mintha még csak
tegnap lett volna,
Anyám mesét mondott nekem.
Bár még egyszer, utoljára
Hallhatnám oly selymes
hangját.

De már nincsen, mindhiába,
egyedül, toll s pergamen
társaságában,

Hiány, hiány...

Ó, hol vagy, anyám?

Oly rossz nekem a magányban.

Fegyverneky Gyopár,
Marosvásárhely

Aknai Erzsébet,
Magyarlapád

Betegen feküdtem
az ágyban,
meleg teával
anyára vártam.
Gyógyszerből
volt egy millió,
zsebkendőből is
egy csomó.
Sokat tüszögtem,
köhögtem,
közben meg
folyton remegtem.
Olvasni alig tudtam,
a kedvenc mesém
elhanyagoltam.
Egy hét után
rendbejöttem,
másnap iskolába mentem.
Fazakas Petra, Margitta

Amikor a kezem eltört,
a szám sírásra görbült.
Egész nap az ágyamban
fekszem,
próbálom nem mozgatni
a kezem.

Fekszem, eszem,
tétlenkedem,
várom, hogy meg-
gyógyuljon a kezem.
De nincs semmi gixer,
mikor a doktor bácsi
levette a gipszem,
úgy pörögtem,
mint a mixer.

Moldvai Szatmári Dorka,
Margitta

**Kőrösi Mária tanító néni
szalárdi tanítványainak
versei:**

Eljött az ősz.
Már sok madár elköltözött.
Elköszönve a naptól,
fájó szívvel
a gyerekek is búcsúznak,
és megköszönik a napnak
melegét és áldását.
Az ősz azt mondta,
tanuljatok, gyerekek.

Mierluț Gréta

Itt van az ősz, itt van újra.
Egész héten iskola,
Délután csak tanulás.
Telnek be a füzetek,
Na de nem baj, gyerekek!
Nagy Zoltán Richárd

Bekukucskál az ősz az ablakon,
Reggelente hideget lehel,
Este pedig meleget terel.
A gyerekek iskolába menve,
Kabátot felvéve
Boldogan várják a telet.
Szalai Balázs

Ilyenkor a madarak
melegebb helyre szállnak,
hiszen ősszel már ők is
nagyon fáznak.
A parkban színesek a levelek,
amit nagyon élveznek
a gyerekek.
Ekkor esik eső, fúj a szél,
vihar tombol, de te mit se félsz.
Veress Virág Viola

**Péter Tímea,
Kápolnásfalu**

Réges-régen,
amikor még éltek
tündérek, volt két
testvér. Az egyi-
ket Bellának hív-
ták, a másikat Annának.

Múlt az idő, és Bellának lett egy gyereke. Amikor el-
ment otthonról, Anna bement a várba, és ellopta a kis-
babát. Bella sejtette, hogy Anna a tettes. Megkérte apját,
hogy tegyen valamit, de ő nem tudott. Bella felszállt az
ég fölé, és amikor sír, az emberek a földön azt mondják,
hogy esik az eső.

Bardocz Csongor, Kolozsvár

**Erdélyi Vivien,
Szalárd**

Egy tündérnek sok-sok medvéje volt. Szerette őket,
beszélgetni is tudott velük. Egy nap egy vadász a bun-
dájukért lelőtte az összeset.

A tündér megátkozta, a föld kettényílt, és a vadász
odaveszett. A tündér egyre csak siratta a medvéket.

– Drága medvéim! Legyetek halhatatlanok! – sírta.

– Köszönjük, hogy megbüntetted halálunk okozóját.
Gyógyító erejű tóvá változtatjuk a könnyeidet.

Azon a helyen egy medve alakú tó keletkezett, azért
hívják Medve-tónak. A tündér még mindig él, és oltal-
mába veszi azokat, akik ide járnak gyógyulni.

Ghevald Orsolya, Kolozsvár

**E lapszám
támogatói:**

nka
Nemzeti Kulturális Alap

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAP

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPITVÁNY

**Címlap:
BAK SÁRA**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.

Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.

E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001

B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR– EDITURA S.R.L.

CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

A NAGY HÓDÍTÁS

Egy hegymászó naplója

3. rész

Írta: Darabont Eduárd • Rajzolta: Jánosi Andrea • A szöveget gondozta: László Noémi

Katmanduból Luklába repültem, a Himalája lábához. Ez a világ egyik legveszélyesebb repülőtere, a pilóták réme: 2860 méter magasan egy domboldalban fekszik, a leszállópályája nagyon rövid, gyakran van köd, szél, eső.

A luklai repülőtér neve Tendzing–Hillary. Tendzing serpa és sir Edmund Hillary jutott fel elsőként a világ legmagasabb hegyére, az Everestre 1953. május 29-én.

Luklából gyalogolni kell egy 65 kilométeres útszakaszon az Everest 5300 méter magasan fekvő alaptáboráig. Az Ama Dablam előtt ez kötelező bemelegítő útszakasz, melynek során a szervezet fokozatosan megszokja az oxigénhiányt.

Luklában pár százan élnek, majdnem mindenki serpa vagy porter. A serpák magashegyi vezetők, erős, szívós hegymászók. Bizonyos összeg fejében ők segítenek az idegen hegymászóknak, hogy biztonságban elérjék céljukat. A porterek (hordárok) teherhordó himalájai emberek. Már nagyon fiatalon akár nyolcvan kilós csomagot is cipelnek fölfelé hosszú kilométereken át – aprópénzért.

A 8848 méteres Everest a világ legmagasabb hegye. Nepálban Szágarmantha, Tibetben Csomolungma (a Föld istenasszonya) a neve, máshol az angol nevét ismerik. Sok hegymászó próbálja a hideggel és a levegőhiánnyal küszködve megmászni. Egyeseknek sikerül, másoknak nem.

A málhám három nehéz zsákból állt. Kettőt, amiben az Ama Dablam megmászására való felszerelések voltak, Luklából porterrel előreküldtem az Ama Dablam alaptáborába, ahová hat nap múlva kellett megérkeznem, a harmadikkal. És bizony, megérkeztem.

Karabinerek és kötelek

Vágjátok ki a bélyeget, és ragasszátok nevetek mellé az osztály közös gyűjtőlapjára.

Ára 4 lej

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR
ANYANYELVI VETÉLKEDŐ

1. TE IS EZ VAGY

Ugyanaz a szó illik mindenik közmondásba, akár kétszer is. Írjátok be a pontok helyére.

Az igazi _____ kard nélkül is _____

Könnyű ott _____ nek lenni, ahol ellenség nincs.

Nyúl _____ nek bokor a vára.

Merész katona mellett a félénk is

2. TITKOS

2.a. A főnevek első szótagjaiba rejtettük a titkos hadiparancsot, amellyel a feladat második részét kell megoldanotok. Húzzátok alá a főneveket, az első szótagjukat sorjában írjátok a vonal-
kákra, és olvassátok ki belőlük a rejtett utasítást. Segítségül két szótagot előre beírtunk.

mér, Jakab, öt, szép, igen, sátor, kacag, tokhal, rálép, apró, király, apa, apad, monda, ugrik, talán, határoz, hatökör, hatásos, hisz, hidat, jobban, báró, bátor, és, jajgat, játszótárs, jár

-vít- -dat - - -

3. VÁROSNÉV

Kössétek össze a szavakat az azonos jelentésű szólással, és ebben a sorrendben írjátok le, majd olvassátok össze a mellettük álló betűket. Egy város neve alakul ki belőlük.

S	öreg	ami szívéen, a száján	GY
P	élénk, erélyes	nem fér a bőrében	SZ
I	túl mozgékony	kenyere javát megette	E
E	becsületes	vasgyúró	Y
T	őszinte	lyukasmarkú	R
Ö	ügyetlen	tűzrólpattant	S
G	erős	egyenest gerincű	N

Szólj, szám!

1. Nyelvünk a tömörség csodája. A **-nyi képző** egy egész hasonló mondatot tömörít egyetlen szóba: sóhajtásnyi = oly rövid ideig tart, mint egy sóhajtás. Keressetek szavakat, amelyek a **-nyi képzővel** mennyiséget fejeznek ki.

2. Melyik közmondásaink intenek arra, hogy ne beszéljünk túl sokat? Gyűjtsetek minél többet!

3. Soroljatok kifejezéseket, szólásokat, amelyeket a keveset beszélő emberre szoktunk mondani, és olyanokat, amelyekkel a sokat beszélőket jellemezzük.

**Havonta és
év végén
díjakat!**
sorsolunk ki

A megfejtéseket honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/megfejtések.php

BARANGOLÁS EURÓPÁBAN

Október utolsó munkanapja
– TAKARÉKOSSÁGI VILÁGNAP

1. Egészítsétek ki a hiányos mondatokat!

Az Európai Unió _____ országának hivatalos pénze az euró.
Az euróbankjegyek és euróérmék _____. január 1-jén kerültek forgalomba.
Az euró jele: _____, váltópénze az _____. 1€ = _____ eurócent.

2. Nézzetek utána, melyik országban hivatalos fizetőeszköz az euró! **Karikázzátok be** azoknak az európai országoknak a nevét, melyekben hivatalosan lehet euróval fizetni!

Albánia Ausztria Belgium Bulgária Dánia Finnország
Franciaország Görögország Hollandia Horvátország Lengyelország
Luxemburg Magyarország Németország Olaszország Oroszország Portugália
Románia Spanyolország Svájc Svédország Szlovákia Szlovénia Vatikán

3. Írjátok le az alábbi szólások, közmondások jelentését!

Ismerik, mint a rossz pénzt. = _____
A pénz nem boldogít. = _____
Dől hozzá a pénz. = _____
Fölveti a pénz. = _____
Minden pénzt megér. = _____
Kifolyik a pénz az ujjai közül. = _____
Még a bőre alatt is pénz van. = _____
Pénz olvasva jó. = _____

KURUTTY ÁLTALÁNOS MŰVELTSÉGI VETÉLKEDŐ

Ami ma játék, holnap már valóság!
E hónapban ti lesztek a Tervezőmérnökök.

Tervezzetek egy olyan járművet, amely nem hasonlít egyetlen autóra sem, gyerekek használhatják, és a legkevesbé szennyezi a környezetet!

Írjátok le a jármű „műszaki” jellemzőit az alábbiak alapján:

- Milyen üzemanyaggal, energiával működik?
- Mi hozza mozgásba?
- Milyen úton, pályán halad?
- Hogyan oldják meg az üzemanyag-ellátást, pótlást?
- Parkolási megoldások
- Mi lesz vele, ha elhasználódik, elavul?

Készítsetek egy ábrát vagy rajzot a fenti jellemzők alapján, nevezzétek meg a főbb alkatrészeit! Írjátok a rajz mellé!

Ha jól sikerült a mesterművetek, küldjétek be egy fotót róla a Napsugár szerkesztőségébe, hadd láthassa más is!

BRENYÓ MIHÁLY ORSZÁGOS PONTSZERZŐ MATEMATIKAVERSENY

1. Bence gyorsan összeadta az első negyven pozitív egész számot, és az összeget 800-nak találta. Dani más módszerrel számolt, és neki más eredmény jött ki. Közölte Bencével, hogy valamit elrontott. Bence igazat adott Daninak, mert rájött, hogy egy számot elfelejtett leírni. Melyik szám hiányzott Bence számolásakor?

2. Van hat számkártyánk:

0	2	4	6	7	8
---	---	---	---	---	---

Rakj ki belőlük két háromjegyű számot úgy, hogy

- az összegük a lehető legnagyobb legyen,
- az összegük a lehető legkisebb legyen,
- a különbségük a lehető legnagyobb legyen,
- a különbségük a lehető legkisebb, de pozitív legyen!

3. Zsóka öt egymást követő páratlan számot összeadott, és 2003-at kapott eredményül. Anna azt állítja, hogy nem jó az összeadás. Igaza van-e Annának? Írd le a véleményedet, indokaidat!

MESÉK SZÁRNYÁN MESEVETÉLKEDŐ

Olvasd el a Napsugár honlapján *Zelk Zoltán A világgá ment porszem* című meséjét: www.napsugar.ro/napsugar_melleklet.php

1. Milyen sorrendben ment a sereg? (A szereplők kezdőbetűit láthatod.)

- A. p, k, v, a, r, h, s, g B. p, k, v, a, h, r, s, g
C. p, k, a, v, r, h, s, g D. p, k, v, a, g, s, r, h

2. Válaszolj a kérdésekre!

- Kit követett a hagyma?
- Hová indult büszkén a kakas?
- Mit csattogtatott meg a kakas?
- Kik marasztalták a porszemet?
- Mit csinált fájdalmában a megrugott porszem?

1.	*	*	*					*	*	*
2.	*	*						*	*	
3.	*	*								*
4.								*	*	*
5.	*	*	*							

A színes oszlopban kialakul egy testrész neve. Melyik állatnak van?

- A. kacsza B. liba C. galamb D. tyúk

3. Hány igaz és hány hamis állítás van az alábbi felsorolásban?

- Kukurikú Tarajos a falu legszebb kakasa volt.
A kakas bátornak tartotta magát.
A porszemet egy szürke kavics követte.
Az aranyalma ágrólszakadtnak nevezte magát.
A porszem szülőházája az országút volt.

- A. $2i + 3h$ B. $1i + 4h$ C. $4i + 1h$ D. $3i + 2h$

FÜRKÉSZ HELYESÍRÁSI ÉS NYELVHELYESSÉGI VERSENY

1. Rakd helyes sorrendbe a betűket, és derítsd ki, melyik szó a kakukktojás!
RAGAMTÉRA, SÓZAR, OMILIL, ÉPMESNE, NAGORO, SÜGZEF, CSÁRVÁKA

Kakukktojás: _____

2. Találd ki a következő összetett szavakat!

Pl. Kabát, amit télen hordunk: télikapát

Kendő, amit a zsebünkben hordunk: _____

Lapát, amivel havat lapátolunk: _____

Lépcső, ami mozog: _____

Csónak, amit mentésre használnak: _____

Lakk, amit a körömre kenünk: _____

3. Fejtsd meg a betűrejtvényt!

+

Megfejtés: _____

Mit gondol...

a hal? Hát a szitakötő? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

Mit gondol a krokodil?

Hát a csiga?

A júniusi képünkhöz érkezett ötletekből:

Krokodil:

- Gyere, csak gyere, bigacsiga komám!
- Csiga lesz vacsorára? Szeretem a francia ételeket.
- Csak a fél fogamra vagy elég. Melyikkel egyelek meg?
- Fúj, de nyálkás! Ezt nem fogom megenni.
- Milyen ronda pattanás nőtt az orromra.
- Szevasz, öcsém, rég nem láttalak. Kerüld a ragadozókat?

Csiga:

- Tetszik ez a lakás. De miért vannak benne jégcsapok nyáron?

– Adrenalin-park:

Veszélyes útvonal, csak haladóknak!

- Csiga-vitézségi próba: ki mer bennebb hajolni a krokodil szájába?

– Rád férne egy fogmosás, barátocskám.

– Miért is lettem fogorvos?

– Mennyi rossz fogad van! Egy vagyomba kerül a kezelés.

– Nem félünk a krokodiltól, nem esz meg, csak megkóstol.

– Kukucs! Mély ez a barlang? Én leszek a felfedezője.

Zabán Klára Anna és Dóra Etelke, Kisszántó; Baricz Bianka, Gyergyószentmiklós; András Áron, András Huba, György Andrea, György Ervin, Orbán Anna Katalin, Silye Ajtony, Lövete